

EXTERN KVALITETSGRANSKNING av specialiseringstjänstgöring

Skånes Universitetssjukhus

Klinik

Hematologi

Specialitet

2018-10-23 – 2018-10-24

Datum

Lund

Ort

Maria Strandberg och Ingmar Nilsson

Inspektörer

Styrkor

- Verksamheten innefattar alla delar av såväl benign som malign hematologi inklusive stamcellstransplantation och dessutom koagulationssjukdomar. Lymfom handläggs dock inom annan sektion inom verksamhetsområdet men utbildning inom området tillgodoses genom randtjänstgöring.
- Det finns många specialister med stor klinisk kompetens som kan fungera som handledare och instruktörer.
- Närhet till vetenskaplig kompetens.
- Gott utbildningsklimat med lättillgängliga specialister.
- ST-läkarna får delta i alla delar av verksamheten.
- Tjänstgöring inom flera laboratorieområden inklusive koagulation ingår i utbildningen.
- Sammantaget finns mycket goda förutsättningar för en heltäckande specialistutbildning i hematologi av hög kvalitet.

Svagheter

- Arbetslokaler för läkare på avdelning och mottagningsarbete är tillfredställande men ST-läkarna har inte tillgång till egen funktionell arbetsplats.
- Uppföljning av kompetensutveckling görs men inte i den omfattning som rekommenderas i Region Skånes riktlinjer.
- Sidoutbildning följs inte upp av huvudhandledaren.

Förbättringspotential

- Varje ST-läkare bör ha egen funktionell arbetsplats.
- Sidoutbildningar bör konsekvent följas upp.
- Uppföljning av kompetensutveckling inklusive kommunikativ kompetens och ledarskapsförmåga bör följas upp mera strukturerat.
- Varje ST-läkare bör ansvara för ett större antal egna patienter i öppen vård.
- Det bör finnas en rutin för att kunna ha hematologimottagning även under sidoutbildning.
- ST-läkare bör i större utsträckning delta i remissbedömningar.

STRUKTUR

A Verksamheten

Hematologivården ingår i verksamhetsområde Hematologi-Onkologi/Strålningsfysik. På sektionen för hematologi finns 23 specialister och 6 ST-läkare samt en vikarierande underläkare. Av ST-läkarna planerar 2 dubbelspecialisering med internmedicin, resterande siktar på specialistkompetens endast i hematologi. En ST-läkare är redan disputerad och 3 ST-läkare är registrerade som doktorander och har 50% forskningstid i sina tjänster. Förutom lymfom som till större delen sköts inom onkologin handläggs alla delar av hematologin inom sektionen. All slutenvård inklusive allogen stamcellstransplantation sker i Lund. Mottagning/dagvård finns både i Malmö och Lund. Koagulation/AK-enhet i Malmö ingår i sektionen. Region Skåne har utförliga skriftliga riktlinjer för hur STtjänstgöringen ska genomföras.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska genomföras finns.
- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska utvärderas finns.
- Tjänstgöringen är tillräckligt allsidig.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

B Medarbetarstab och interna kompetenser

Nästan alla specialister har handledarutbildning. Totalt 13 av 23 specialister har disputerat inklusive 3 professorer, en adjungerad professor, 3 docenter och 2 lektorer. Således finns mycket goda förutsättningar för handledning både i praktisk sjukvård och inom forskningsområdet. Studierektor är hematolog och har en fastställd arbetsbeskrivning men ingen fastlagd tid för uppdraget.

Föreskrift

- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har specialistkompetens i avsedd specialitet.
- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har genomgått handledarutbildning.
- Tillgång till specialistkompetent studierektor med handledarutbildning finns.
- Tillräckligt många läkare med relevant specialitet och kompetens finns för att alla ST ska få adekvat handledning.
- Tillräckligt många läkare och andra medarbetare med relevant kompetens finns för att instruktioner ska kunna ges.

Allmänna råd

- Studierektorn har relevant specialistkompetens.

Kvalitetsindikator

- Generella skriftliga instruktioner för ST-handledning finns.
- Regelbundna handledarträffar för ST-handledarna finns.
- Skriftlig uppdragsbeskrivning för SR finns.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

C Lokaler och utrustning

Expeditioner för läkare på vårdavdelning och i öppenvård är tillfredsställande. ST-läkarna har däremot ingen egen arbetsplats utan delar ett enda rum med ST-läkare inom onkologi. Detta rum ligger avlägset från övrig verksamhet på sektionen. Antal arbetsplatser i rummet är otillräckligt och förvaringsplats för egna tillhörigheter saknas i det närmaste. (Endast lokaler i Lund har inspekterats.) Tillgång till adekvata medicinska tidskrifter finns via nätet och man har även tillgång till aktuella anvisningar för diagnos och behandling via nätet (UpToDate).

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Adekvat utrustning för diagnostik, utredning och behandling finns.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarna har tillgång till funktionell arbetsplats.
- Tillgång till IT-baserade kliniska beslutsstöd, sökbar vetenskaplig databas, stöd från bibliotek eller FoU-enhet finns.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

PROCESS

D Tjänstgöringens uppläggning

Utförligt skriftligt introduktionsprogram finns. Första veckan anpassad tjänstgöring vilket dock inte samtliga ST-läkare fått ta del av. Alla ST-läkare har ett skriftligt individuellt utbildningsprogram. Den 5-åriga specialistutbildningen i hematologi innefattar 2 års internmedicin inklusive tjänstgöring på akutmottagningen. Alla deltar i internmedicinsk primärjour i rimlig utsträckning under hela ST-utbildningen. Utbildning i hematologi innefattar tjänstgöring på vårdavdelning, dagvård och mottagning. Varje ST-läkare följer endast ett litet antal egna patienter i öppen vård. Det finns ingen fastställd rutin hur denna mottagningsverksamhet (för kontinuitetens skull) ska fortlöpa under sidoutbildning. Tjänstgöring på lymfomsektionen och koagulationsmottagning ingår i alla ST-block. Möjlighet till sidoutbildning i transfusionsmedicin, klinisk patologi och klinisk genetik finns.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Det finns skriftliga riktlinjer för hur målbeskrivningen ska uttolkas samt styrande dokument för tjänstgöringens upplägg.
- Jourtjänstgöring/beredskap uppfyller kraven i målbeskrivningen.

Föreskrift

- Alla ST-läkare har individuellt utbildningsprogram som utgår från kraven i målbeskrivningen.
- Det individuella utbildningsprogrammet följs regelbundet upp och revideras vid behov i samråd med SR, HL och ST-läkaren.

Allmänna råd

- SR bör utgöra en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare.
- SR bör medverka till utarbetning av ST-läkarnas introduktionsprogram.
- SR bör ta del av verksamhetschefens och handledarens bedömning av ST-läkaren.

Kvalitetsindikator

- Alla ST-läkare får introduktion till tjänstgöringen.
- Tillgång till individuella utbildningsprogram och handledning för de leg läkare utan specialistkompetens som arbetar vid enheten med siktet inställt på ST finns.
- Alla ST-läkare har lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter att uppnå målen i mål-beskrivningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

E Handledning och uppföljning

Enligt Region Skånes riktlinjer ska handledarsamtal genomföras minst 9 gånger per år men sker inte alltid. Det finns ingen schemalagd tid för handledarsamtal. Region Skåne har utförliga anvisningar för hur bedömning av ST-läkarens färdigheter ska utföras med olika instrument vilket till vissa delar följs. Vid sidoutbildning får ST-läkaren bihandledare på plats men uppföljning av uppnådd kompetens sker endast i liten utsträckning av huvudhandledaren. Utbildningsklimatet är gott inom hematologisektionen och handledare samt kliniska instruktörer är lättillgängliga.

Föreskrift

- Handledningen utgår från det individuella utbildningsprogrammet.
- Det finns en utsedd huvudansvarig handledare för varje ST.
- ST-läkaren har tillgång till handledare under varje utbildningsperiod.
- Fortlöpande bedömning av ST-läkarens kompetensutveckling utifrån målbeskrivningen och utbildningsprogrammet görs under hela ST.
- Kontinuerlig bedömning utförs av verksamhetschef (motsvarande) och huvudsaklig handledare.
- Verksamhetschef (motsvarande) ansvarar för att den kontinuerliga bedömningen dokumenteras.

Allmänna råd

- ST-läkaren bör, utöver handledning, få fortlöpande instruktioner.
- Handledningen är inplanerad i ordinarie tjänstgöringsschema.
- Den huvudansvariga handledaren tjänstgör där ST-läkaren huvudsakligen genomför sin specialiseringstjänstgöring.
- Handledarutbildningen bör omfatta handledning, pedagogik, metoder för bedömning, kommunikation och etik.
- Den fortlöpande bedömningen görs med på förhand kända och överenskomna metoder.
- Påvisade brister i ST-läkarens kompetens leder till en åtgärdsplan.
- Verksamhetschefen eller motsvarande håller regelbundna utvecklingssamtal med ST-läkarna.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarnas sidutbildning följs upp.
- Varje enhet har en plan för hur ST-läkare som riskerar hamna i svårighet för att uppnå enskilda delmål, sin professionella utveckling generellt eller av personliga skäl, ska kunna hjälpas.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

F Teoretisk utbildning

Deltagande i nationella utbildningar och möten sker i tillfredsställande omfattning. Medverkan i de olika nationella terapigruppernas verksamhet sker mycket sparsamt. ST-läkarna får möjlighet att delta i internationella kurser och kongresser, ibland finansierat med forskningsmedel. Flera av ST-läkarna är i början av sin tjänstgöring och har inte hunnit komma iväg på någon utrikes kurs eller kongress. Schemalagd ledighet för egna studier en dag per månad har nyligen införts.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Teoretiska utbildningsmoment och kurser planeras in i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkarna genomgår den teoretiska utbildning som definieras i det individuella utbildningsprogrammet.

Föreskrift

- SR samordnar ST-läkarnas interna och externa utbildning.

Allmänna råd

- Intern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Extern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Tid för regelbundna självstudier planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

G Medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

Man har en stark vetenskaplig tradition inom hematologiområdet. Flera ST-läkare är doktorander och en har redan disputerat. Ett flertal handledare med vetenskaplig kompetens finns att tillgå vid genomförande av arbetet enligt vetenskapliga principer. ST-läkarna medverkar i "Journal Club" där vetenskaplig litteratur studeras och bedöms. Ej definierat hur mycket tid som kan avsättas för det föreskrivna kvalitetsarbetet för ST-läkare.

Föreskrift

- Utbildning erbjuds för att uppnå ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt.
- Goda förutsättningar finns för genomförande av ett skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.
- ST-läkarnas kompetens i medicinsk vetenskap bedöms fortlöpande och återkoppling sker.
- ST-läkarna ges möjlighet att utveckla kunskap om och kompetens i kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.
- Goda förutsättningar finns för att genomföra, dokumentera och redovisa ett kvalitetsarbete.
- ST-läkarens kompetens i kvalitetsutveckling bedöms fortlöpande och återkoppling sker.

Kvalitetsindikator

- ST-läkares genomförda individuella arbeten publiceras eller presenteras vid vetenskapliga möten.
- Tillgång till ett välfungerande doktorandprogram finns.
- Enheten har regelbundna möten där medarbetare diskuterar och kritiskt granskar vetenskaplig litteratur.
- Minst ett, på enheten utfört, självständigt forskningsprojekt har publicerats i vetenskaplig tidskrift eller presenterats vid vetenskapligt möte de senaste två åren.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

Ingen strukturerad uppföljning av ledarskaps-/kommunikativ kompetens sker men en bedömning av detta görs i det dagliga arbetet. Specialistgruppen har en kontinuerlig diskussion angående ST-läkarnas fortlöpande kompetensutveckling och ger konstruktiv feedback.

Föreskrift

- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla ledarskapskompetens i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i ledarskapskompetens.
- ST-läkarens kompetens i ledarskap bedöms fortlöpande och med återkoppling.
- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla den kommunikativa kompetensen såväl muntligt som skriftligt i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i kommunikativ kompetens.
- ST-läkarens kommunikativa kompetens bedöms och återkoppling sker.

Allmänna råd

- ST-läkaren bereds möjlighet att undervisa under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att själv handleda under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att delta i inom- eller mellanprofessionell reflektion i grupp.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.